

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ЗАКОН

За изменение и допълнение на Семейния кодекс

В сила от 01.10.2009 г.

Обн. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм.
ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм.
ДВ. бр.100 от 21 Декември 2010г.

В § 1 глава 6, се създава нов чл. 60а – Произход от майката при заместващо майчинство:

(1) При заместващо майчинство майка на детето е съпругата, чиято яйцеклетка е оплодена, за да бъде заченато то, чрез метод на асистирана репродукция.

(2) При заместващо майчинство с донорска яйцеклетка, майка на детето е съпругата, ползваща се от заместващо майчинство.

(3) В случаите на заместващо майчинство чл. 60, ал. 2 и 5 не се прилагат.

(4) Заместващата майка, донорът на яйцеклетка при заместващо майчинство с донорска яйцеклетка и ползващият се от заместващо майчинство съпруг не могат да оспорят произхода на детето от ползващата се от заместващо майчинство съпруга.

В чл. 61 - Произход от бащата, се правят следните промени:

(1) Съпругът на майката се смята за баща на детето, родено по време на брака или преди изтичането на триста дни от неговото прекратяване.

(2) Ако детето е родено преди да са изтекли триста дни от прекратяването на брака, но след като майката е встъпила в нов брак, за баща на детето се смята съпругът на майката от новия брак.

(3) В случай на обявено отсъствие на съпруга предположенията по ал. 1 и 2 не се прилагат, ако детето е родено след изтичането на триста дни от датата на последното известие за съпруга, а при обявена смърт - от датата на предполагаемата смърт.

(4) Алинеи 1 - 3 се прилагат и когато детето е родено при условията на асистирана репродукция по чл. 60, ал. 2, или на заместващо майчинство по чл. 60а, ал. 1 и 2.

В Чл. 62 – Оспорване на бащинство, се правят следните промени:

(1) Съпругът на майката може да оспори, че е баща на детето, като докаже, че то не е могло да бъде заченато от него. Този иск може да бъде предявен до изтичането на една година от узнаване на раждането.

(2) Майката може да оспори, че съпругът ѝ е баща на детето, като докаже, че то не е могло да бъде заченато от него. Този иск може да бъде предявен до една година от раждането.

(3) В случая по чл. 61, ал. 2, ако оспорването на бащинството на втория съпруг бъде уважено, за баща на детето се смята първият съпруг. Първият съпруг и майката могат да предявят иск за оспорване на бащинството до една година от узнаването на решението, но не по-късно от три години от влизането му в сила.

(4) Детето може да оспори бащинството до една година от навършването на пълнолетие.

(5) Не се допуска оспорване на бащинството, когато детето е родено при условията на асистирана репродукция, или при заместващо майчинство включително с донорска яйцеклетка, ако съпругът на майката е дал информирано писмено съгласие за извършването на асистираната репродукция или заместващо майчинство.

Създава се нов чл. 73а – Заместващо майчинство:

(1) Заместващо майчинство е това при което, съпрузи (ползващи се от заместващо майчинство) възлагат с договор за заместващо майчинство на друга жена да износи бременност и да роди дете, което е заченато чрез асистирана репродукция с генетичния материал на съпрузите или със сперматозоид на ползващия се от заместващо майчинство съпруг и донорска яйцеклетка.

(2) Заместващо майчинство се допуска при условия, определени в Закона за здравето.

Създава се нов чл. 73б – Договор за заместващо майчинство:

(1) Отношенията между желаещите да се ползват от заместващо майчинство съпрузи и заместващата майка се уреждат с договор за заместващо майчинство.

(2) Договор за заместващо майчинство могат да сключват само дееспособни лица, при наличие на условията за допустимост на заместващото майчинство.

(3) Забранява се заплащане на възнаграждение на заместващата майка. На заместващата майка могат да бъдат заплатени само разумните разноски във връзка със здравословното поддържане на бременността, необходимите разноски за възстановяването ѝ след раждането, както и финансовото обезпечаване във връзка с временната ѝ нетрудоспособност.

Създава се нов чл. 73в - Форма и съдържание на договора за заместващо майчинство:

(1) Договорът за заместващо майчинство се отнася само за една процедура по асистирана репродукция и съдържа задължително уговорки относно:

1. съгласието на заместващата майка да износи бременност и да роди дете за семейството ангажиращо я с договора за заместващо майчинство;

2. съгласието на заместващата майка и на ползващите се от заместващо майчинство съпрузи за извършване на асистирана репродукция с генетичен материал на съпрузите или сперматозоид на съпруга и донорска яйцеклетка;

3. съгласие на заместващата майка, че всички решения във връзка със запазването на бременността и заченатото дете, освен тези засягащи здравословното състояние на заместващата майка, ще се вземат от ползващите се от заместващо майчинство съпрузи;

4. разумните разноски на заместващата майка, които ще бъдат поети от съпрузите, през периода на бременността и през възстановителния период след раждането, включително разноските за застраховката по чл. 136б, ал. 1 т. от Закона за здравето;

5. други имуществени отношения, доколкото това не противоречи на разпоредбите на този кодекс.

(2) Договорът за заместващо майчинство поражда действие след одобрение от съда, след което може да започне процедурата по асистирана репродукция за заместващо майчинство. Съдът одобрява договора за заместващо майчинство, ако са налице предпоставките за това.

София, 29.07.2011 г.

Подпис на вносителя:

/Калина Крумова/

Мотиви

Данните от последното преброяване в България са повече от тревожни, а демографската криза, в която страната ни се намира, се задълбочава с всяка изминала година. Застаряването на населението, имиграцията на млади хора и повишаването на броя на семейства с репродуктивни проблеми предопределят драстично спадащия брой български граждани. За целта е необходимо да бъдат намерени и умело използвани всички възможни инструменти за насърчаване на раждаемостта и в помощ на двойките, желаещи да станат родители.

По данни на СЗО в България партньорите с репродуктивни проблеми са 270 000. Информацията сочи, че в една трета от случаите стерилитетът се открива при мъжа, в друга една трета причините за безплодието са при жената, и в последната една трета - комбинация от фактори.

В страните от ЕС лечението на безплодието е държавна политика. МЗ, МТСП, МФ трябва да изградят дългосрочна стратегия за решаването на проблемите на стерилитета, така, както е в останалите страни от ЕС. В България, в която населението застарява и част от него имигрира, усилията трябва да се насочат към решаване на демографския проблем. Той може да бъде разрешен като се поеме грижа за огромния брой партньорски двойки, които искат да имат деца, но поради редица причини не могат да станат родители. Това трябва да се осъществи чрез целенасочена държавна политика, защото финансови средства за програмите ин-витро оплождане, за щастие вече има.

Такава необходима стъпка е узаконяването у нас на сурогатното майчинство, което в български вариант е по-приемливо да наричаме "заместващо". Международният термин е познат още от 1985 г., когато Брюкселската декларация на световната медицинска асоциация поставя началото на правната регламентация на заместващото майчинство. Същата година се приема и първият в света закон, уреждащ въпроси за сурогатното майчинство, а именно - Законът за споразуменията за сурогатията в Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия.

26 години по-късно, след дългогодишен опит на редица държави, доказана успеваемост и приложимост на заместващото майчинство, тази

практика намери широко място в обществото и у нас. За първи път стотици семейства публично признаха, че сурогатството е факт, само че “на черно”, че практиката съществува, но извън рамките на закона, или че нуждаещите се прибегват до процедури в страни като Украйна, където сурогатството е легално и разрешено дори за чужденци.

За да направим България държава, където хората да не се срамуват или страхуват от репродуктивните си проблеми, където да могат да бъдат родители, да отгледат и възпитават децата си, е необходимо държавата да поеме отговорността за тях.

София, 29.07.2011 г.

Подпис на вносителя:

/Калина Крумова/